

Джефри Арчър
Между капките

Кени Мърчант¹ (това не беше истинското му име, макар че при Кени малко неща бяха истински) бе избрал универсалния магазин „Хародс“, в спокойна понеделнишка сутрин, за мястото, където да осъществи първата част от своя удар.

Беше облечен с раиран костюм, бяла риза и гвардейска вратовръзка. Малцина сред посетителите в магазина имаха представа какво е гвардейска вратовръзка, Кени обаче беше сигурен, че продавачът, когото си е набелязал, начаса ще разпознае пурпурните и тъмносините ивици.

Отвори му портиер, служил навремето в Колдстриймския гвардейски полк: още щом го зърна, му изкозирува. Същият портиер изобщо не му беше козирувал предната седмица, когато Кени честичко се беше отбивал в магазина – тогава обаче той бе облечен в лъснат износен костюм и риза с разкопчана яка и носеше тъмни очила. Предната седмица бе идвал колкото да поразузнае, докато днес предвиждаше да го арестуват.

През „Хародс“ на седмица минават над стотина хиляди души и единственото шо-годе спокойно време в магазина е някъде от десет до единайсет в понеделник сутрин. Кени познаваше на пръсти огромния магазин, точно както футболният запаляноко знае открай докрай статистиката за любимия си отбор. Знаеше къде точно са сложени всички камери и от трийсет крачки можеше да познае хората от охраната. Знаеше дори как се казва продавачът, който тази сутрин щеше да го обслужва, макар и господин Паркър да нямаше и представа, че е избран за мъничко винтче в добре смазаната машина на Кени.

Когато оная сутрин той се появи на щанда за бижута, господин Паркър тъкмо обясняваше на младичък стажант как да подреди витрината.

– Добро утро, господине – поздрави продавачът първия клиент за деня. – Какво обичате?

– Търся копчета за ръкавели – обясни Кени отсечено, точно като гвардейски офицер.

– Разбира се, господине – рече господин Паркър. На Кени му беше забавно, че се държат с него толкова почиттелно само заради някаква си гвардейска вратовръзка, която предния ден бе купил на щанда за мъжко облекло за двайсет и три лири стерлинги.

– Какви точно копчета предпочитате? – попита продавачът.

1. Букв. търговец, търгаш (англ.) – Б.пр.

– Нека са сребърни.

– Веднага, господине! – възкликна Паркър и се запретна да реди по шанда няколко кутийки със сребърни копчета за ръкавели.

Предната събота следобед Кени вече си бе избрал едни.

– Ами тези? – посочи той към най-горната поличка. – Продавачът се обърна, Кени провери накъде е насочена охранителната камера и направи крачка вдясно – да е сигурен, че ще го видят по-добре. Докато господин Паркър се пресягаше към лавицата, Кени грабна от шанда копчетата, които си беше избрал, и ги пхна в джоба на самото си. Видя с крайчеца на окото как един от охраната тръгва бързо към него и пътем съобщава нещо по радиостанцията.

– Извинявайте, господине – каза той на Кени и го докосна по лакътя. – Бихте ли дошли с мен?

– Но защо? – кресна уж раздражено Кени, точно когато от другата посока към него се завтече втори човек от охраната.

– По-разумно е да дойдете с нас, да се разберем насаме – посъветва го другият и го стисна вече по-силно за ръката.

– Никога през живота не са ме обиждали така – подвижна с цяло гърло Кени. Извади от джоба си копчетата, сложи ги на шанда и добави: – Смятах да ги платя.

Човекът от охраната взе копчетата. За негова изненада ядосаният клиент го придружи, без да гъкне, в служебното помещение.

Влязоха в тясна стаичка със зелени стени и казаха на Кени да седне от другата страна на бюрото. Единият мъж от охраната се върна на партера, а вторият остана да пази пред вратата. Кени знаеше, че всеки ден за кражби в „Хародс“ са задържани средно по четирийсет и двама души, от които над деветдесет на сто са изправяни пред съд.

След малко вратата се отвори и в помещението влезе висок слаб мъж с уморено лице. Седна от другата страна на бюрото, погледна Кени, издърпа едно от чекмеджетата и извади отвътре зелен формуляр.

– Име? – попита непознатият.

– Кени Мърчант – отвърна без колебание Кени.

– Адрес?

– Сейнт Люк Роуд, номер четирийсет и две, Пътни.

– Занятие?

– Безработен.

Още няколко минути Кени отговаряше прилежно на въпросите на върлинения. Щом стигна до последния въпрос, следователят се взря в сребърните копчета за ръкавели и попълни най-долния ред: „цена –

деветдесет лири стерлинги“. Кени знаеше прекрасно какво означава тази сума.

Следователят обърна формуляра, та задържаният да го подпише, което, за изумление на високия мъж, Кени направи със замах.

После човекът от охраната го отведе в съседната стая, където той чака близо час. Пазачът се учуди, че арестуваният не го подпитва какво следва оттук нататък. Всички останали питаха. Но Кени знаеше прекрасно какво ще се случи, макар че никога досега не го бяха обвинявали в кражба от магазин.

След около час дойдоха и полицаите, които го откараха заедно с още петима в кабинета на съдията от полицейския съд на Хорсфери Роуд. Последва още едно дълго чакане, докато накрая изправиха Кени пред съдията. Той му прочете обвинението и Кени се призна за виновен. Тъй като копчетата за ръкавели струваха под сто лири, Кени знаеше, че по-вероятно ще го глобят, отколкото да го пратят в затвора, и зачака търпеливо съдията да му зададе същия въпрос, който Кени бе чувал многократно предната седмица, докато бе седял в дъното на съдебната зала.

– Има ли още нещо, което да взема предвид, преди да прочета присъдата?

– Да, господин съдия – отвърна Кени. – Миналата седмица откраднах от универсален магазин „Селфриджис“ часовник. Оттогава ми тежи на съвестта и искам да го върна – озари той с усмивка съдията.

Мъжът кимна, погледна адреса на обвиняемия, записан във формуляра пред него, и се разпореди някой от полицаята да придружи господин Мърчант до тях и да иземе откраднатата стока. Съдията явно поне-чи дори да поздрави осъдения престъпник за проявената гражданска доблест: и той като господин Паркър, мъжа от охраната и следователя не знаеше, че е просто поредното винтче от по-голяма машина.

Кени бе откаран у тях в Пътни от младичък полицаи, който му каза, че е на работа в участъка едва от няколко седмици. „В такъв случай те чака изненада“ – рече си Кени, после отключи входната врата и покани младока вътре.

– Майко мила! – ахна полицаят още щом влезе в хола.

Завъртя се, изхвърча като тапа от жилището и тутакси се свърза по радиостанцията с шефа си в участъка. След броени минути пред дома на Кени на Сейнт Люк Роуд спряха две патрулни коли. Главен инспектор Травис нахълта през отворената врата и завари Кени в антрето – държе-ше откраднатия часовник.

– Зарежи го часовника – сопна се главният инспектор. – Я да чуем какво ще кажеш за това тук? – показва той с широк замах хола.

– Всичко си е мое – възкликна Кени. – Единственото, за което признавам, че съм го откраднал, и което сега ви връщам, е часовникът. „Тай-мекс“, цена четирийсет и четири лири, задигнат от „Селфриджис“.

– Какви игрички ми разиграваш, бе, човек! – подвикна Травис.

– Нямам представа за какво ми говорите – отвърна ни лук ял, ни лук мирисал, Кени.

– Знаеш много добре – тросна се главният инспектор. – Тук е бъкано от скъпи бижута, картини, objets d'art² антични мебели – които струват към 300 000 лири стерлинги, беше му на устата на Кени – и мен ако питаш, нищо от тях не е твое.

– Трябва да го докажете, господин главен инспектор, защото, не го ли сторите, по закон всичко тук ми принадлежи. И тогава вече ще мога да правя с него каквото реща.

Главният инспектор се свъси, каза на Кени какви са му правата и го задържа за кражба.

Този път Кени вече се яви пред истински съдия в Олд Бейли. Беше облечен като за случай: раиран костюм, бяла риза и гвардейска вратовръзка. Бе обвинен в кражбата на вещи на стойност двайсет и четири хиляди лири стерлинги. От полицията бяха направили пълен опис на всичко, което намериха в жилището, и следващата половина година се мъчиха как ли не да открият собствениците на несметните съкровища. Но въпреки обявите във всички високо тиражни вестници, въпреки че стигнаха дотам да показват няколко пъти откраднатите вещи по публичестичното телевизионно предаване „Страж на обществото“ и ги изложиха в полицията, та всеки да може да ги огледа, никой така и не потърси над осемдесет на сто от откраднатото.

Главен инспектор Травис опита да се спазари с Кени с обещанието, че щял да му издейства по-лека присъда, ако съдейства на разследването и доброволно съобщи на кого принадлежат вещите.

– Всичките са си мои – повтаряше като навит Кени.

– Щом се инатиш, хич и не очаквай да ти помагаме – ядоса се главният инспектор.

Кени не бе и очаквал Травис да му помага. Това изобщо не влизаше в първоначалните му намерения. Винаги бе смятал, че тръгнеш ли да се скъпиш за адвокат, накрая ще ти излезе през носа. Затова и когато той

2. Произведения на изкуството (фр.) – Б.пр.

се изправи пред съда, го защитаваше не друг, а нашумяла юридическа кантора и по-точно: мазен тип на име Ардън Дювийн, кралски адвокат, който си извърънка хонорар от баснословните десет хиляди лири стерлинги.

Кени се призна за виновен – знаеше прекрасно, че когато бъдат призовани да свидетелстват, ония от полицията няма да са в състояние да приведат като доказателство никоя от вещите, които са останали непотърсени и заради това по закон принадлежат на него. Всъщност ченгетата вече му бяха върнали от немай-къде нещата, за които така и не бяха успели да докажат, че са откраднати, и Кени на бърза ръка ги бе спазарил с един търговец на стока втора употреба за една трета от цената – много повече от едната десета, която преди половин година му бе предложил някакъв прекупвач на крадени вещи.

Кралският адвокат господин Дювийн изтъкна пред съдията, че това не само е първото закононарушение на неговия клиент, но и че обвиняемият сам е поканил полицаите да дойдат с него в дома му, съзнавайки прекрасно, че там ще намерят откраднатите вещи и ще го задържат. Нима можело да има по-красноречиво доказателство, че той се покайвал и съжалявал горчиво за стореното! По-нататък Дювийн подчерта, че господин Мърчант бил служил цели девет години във въоръжените сили и след дейно участие в операцията в Персийския залив е бил демобилизиран с почести, после обаче така и не успял да свикне с живота на цивилен. Не че според господин Дювийн това оправдавало поведението на неговия клиент, той обаче искал съдът да знае, че господин Мърчант се е зарекъл никога повече да не извършва подобно престъпление, и затова молел съдията да му наложи по-лека присъда.

Свел глава, Кени стоеше на подсъдимата скамейка.

Съдията му дръпна една лекция колко тежко било извършеното от него престъпление, но добави, че е взел под внимание всички смекчаващи вината обстоятелства и затова е решил да го осъди на две години затвор.

Кени му благодари и го увери, че никога повече няма да се явява пред него. Знаеше, че за следващото престъпление, което е замислил, няма как да го осъдят на затвор.

Главен инспектор Травис изпроводи с поглед Кени, докато го извеждаха от съдебната зала, сетне се обърна към прокурора и попита:

– Колко според теб спечели негодникът му с негодник от това, че се придържахме към буквата на закона?

– Най-малко стотина хилядарки – отвърна другият мъж.

– Повече, отколкото ще изкарам, ако цял живот работя в полицията – подметна жлъчно главният инспектор, после изърси цял порой от думички, които никои от присъстващите не би дръзнал да повтори пред жена си на вечеря.

Прокурорът не бе далеч от истината. В началото на седмицата Кени беше внесъл в Банката на Хонконг и Шанхай чек за осемдесет и шест хиляди лири стерлинги. Онова, което главният инспектор нямаше откъде да знае, бе, че Кени е осъществил едва половината от своя план и сега, след като бе превел парите, беше готов да си подсури сладък живот чак до дълбоки старини. Преди да го отведат в затвора, той помолил за още нещо адвоката.

В затвора „Форд Оупън“ не си губеше времето залудо. Всеки свободен миг посвещаваше на това да изучава различните проектозаконали, обсъждани в Камарата на общините. Прегледа набързо няколко Зелени книги³, после още толкова Бели книги⁴ и законопроекти за здравеопазването, образованието и социалните служби, докато накрая не се натъкна на Проектозакон за печатните издания – него се запретна да проучва член по член, досущ депутат при първо четене. Проследи какви поправки към законопроекта е одобрила Камарата на общините. Когато през 1992 година законът беше приет, Кени поиска нова среща със своя адвокат. Той изслуша внимателно въпросите му и тъй като не се чувстваше достатъчно подготвен, си призна, че ще се наложи да потърси мнението на по-вещ специалист.

– Незабавно ще се свържа с господин Дювийн – обеща мъжът.

Докато чакаше становището на кралския адвокат, Кени поиска да му предоставят по една бройка от всички икономически списания, излизащи в Обединеното кралство.

Адвокатът се помъчи да не показва изумлението си, точно както го бе прикрил, когато Кени го помоли да му изнамери отнякъде всички проектозаконали, разглеждани напоследък в Камарата на общините. През следващите няколко седмици в затвора пристигнаха цели камари списания и всеки свободен миг Кени не правеше друго, освен да изрзва

3. Официални правителствени документи с предложения за бъдещата политика, представени за обсъждане в парламента. Наричат се така по цвета на корицата. – Б.пр.

4. Официални правителствени документи, представяни за запознаване пред Камарата на общините. Като Бели книги се обнародват текстовете на международни договори и доклади на кралските комисии или на специалните комисии към отделните министерства. Наричат се така заради бялата обложка. – Б.пр.

всички реклами, появявали се в три или повече издания.

Точно година след като го осъдиха, Кени бе пуснат от затвора – за примерно поведение. Така си излежа само половината присъда и излезе на свобода с огромен плик от амбалажна хартия, натъпкан с три хиляди изрезки на реклами и с писменото становище на Дювийн за член 9, алинея 6, буква „а“ от Закона за печатните издания, приет през 1992 година. Седмица по-късно се качи на самолета за Хонконг.

От хонконгската полиция съобщиха на главен инспектор Травис, че господин Мърчант бил отседнал в малко хотелче: по цял ден обикалял печатниците и търсел къде най-изгодно да отпечата списание с името „Предприемач. О. К.⁵“, а също откъде да купи най-евтино луксозни листове и пликове за писма. Не след дълго научиха, че списанието щяло да съдържа няколко материала, посветени на финансите и акциите, но че страниците му щели да бъдат запълнени главно с малки обяви и реклами. Полицаяте от Хонконг си признаха, че са били озадачени, когато са разбрали какъв тираж е поръчал Кени в печатницата.

– И какъв? – поинтересува се главен инспектор Травис.

– Деведесет и девет бройки, моля ви се.

– Деведесет и девет бройки ли? А, тук има нещо гнило – възкликна начаса Травис.

Беше още по-озадачен, когато научи, че вече имало месечно списание „Предприемач“ с тираж цели десет хиляди.

След това от хонконгската полиция съобщиха, че Кени бил поръчал две хиляди и петстотин листа луксозна хартия за писма и две хиляди и петстотин плика.

– Какво ли пак крои? – попита Травис.

Никой в Хонконг и Лондон не можеше да даде убедителен отговор. След три седмици от хонконгската полиция предадоха, че господин Мърчант е бил забелязан в една от местните пощи – бил изпратил две хиляди и четиристотин писма с адреси из цялото Обединено кралство.

На другата седмица Кени се върна със самолет в Лондон. Макар Травис да държеше Кени под око, младичкият полицай, пратен да го следи, така и не успя да надуши нищо подозрително, освен че местният раздавач му бил докладвал как господин Мърчант получавал по около двацет и пет писма на ден и че някъде по обед той като по часовник ходел в клона на банка „Лойдс“ на Кингс Роуд и внасял по няколко чека за суми от двеста до две хиляди лири стерлинги. Полицаят се въздържа да

5. Съкратено от Обединено кралство. – Б.пр.

съобщи, че всеки ден, преди да влезе в банката, Кени му маха с ръка.

След половин година потокът от писма почти беше секнал и Кени се отбиваше само от дъжд на вятър в банката. Единствената нова информация, която младият полицай предаде на главен инспектор Травис, бе, че господин Мърчант се е изнесъл от тясното си жилище на Сейнт Люк Роуд в Пътни и се е преместил във великолепна четириетажна къща на Честър Скуеър в Югозападен Лондон. Тъкмо когато Травис насочи вниманието си към по-неотложни случаи, Кени отново отпраща към Хонконг.

– Кажете-речи, точно след една година – беше единственото, което отбеляза главният инспектор.

От хонконгската полиция му съобщиха, че Кени правел горе-долу същото, както и предната година, с тази разлика, че сега бил отседнал в апартамент в скъпия хотел „Мандарин“. Бил избрал същата печатница, чийто собственик потвърдил, че клиентът отново е поръчал да му отпечата списание „Предприемач. О. К.“. Във втория брой били поместени няколко нови статии, ала този път рекламите и обявите в него били едва хиляда деветстотин седемдесет и една.

– Какъв е тиражът? – поинтересува се главният инспектор.

– Същият, както предния път – гласеше отговорът. – Деветдесет и девет бройки. С тази разлика обаче, че сега е поръчал само две хиляди листа луксозна хартия и две хиляди плика за писма.

– Какво ли крои? – повтори главният инспектор.

Не получи отговор.

След като списанието излезе от печат, Кени се върна в местната поща и разпрати хиляда деветстотин седемдесет и едно писма, а после се качи на самолета на „Бритиш Еървейс“ – този път в първа класа, и замина за Лондон.

Травис си знаеше, че Кени сто на сто нарушава някъде закона, ала не разполагаше нито с хора, нито със средства, за да разбере къде. И Кени сигурно щеше да дойде до Второ пристшествие тази крава, ако върху писалището на главния инспектор не пристигна жалба от едно от водещите търговски дружества с котировки на фондовата борса. Някой си господин Кокс, финансов директор на фирмата, се оплакваше, че бил получил фактура за петстотин лири стерлинги срещу реклама, която никога не били поръчвали. Главният инспектор посети господин Кокс в кабинета му в лондонското Сити. След дълъг разговор Кокс склони да помогне на полицията и да подаде съдебен иск.

Държавата се мота близо половин година, докато разследва делото

и го прати в прокуратурата. Там се мотаха почти още толкова, но след като съставиха обвинителния акт, главният инспектор начаса се вдигна и отиде право на Честър Скуеър, където собственооръчно задържа Кени по обвинение в измама.

На другата сутрин господин Дювийн се яви пред съда с твърдение-то, че подсъдимият е примерен гражданин. Съдията пусна Кени под гаранция, ала му поиска паспорта – изземвал го.

– Ама, разбира се, ще го предам – каза Кени на адвоката. – И бездруго до месец-два няма да ми трябва.

След месец и половина в Олд Бейли започна гледането на делото – и този път защитник на Кени беше господин Дювийн. Кени се изправи на подсъдимата скамейка, а един от приставите прочете на глас седемте обвинения в измама. Кени не се призна за виновен по нито едно от тях. Прокурорът прочете обвинението, но както в повечето свързани с финансите дела, съдебните заседатели явно не се и опитаха да вникнат в подробностите. Кени се примири, че дванайсетимата достойни поданици на държавата ще решат по съвест на кого да вярват: на него или на господин Кокс, понеже не можеше и да се надява те да схванат нещичко от тънкостите в Закона за печатните издания, приет през 1992 година.

Когато на третия ден господин Кокс се закле пред съда, Кени си каза, че финансовият директор е от хората, на които ще повериш и последното си пени. Дори му мина през ума дали да не вложи малко пари в търговското му дружество.

Прокурорът Матю Джарвис, и той именит юрист, зададе внимателно на господин Кокс поредица въпроси, целящи само едно – да покажат, че той е безспорно почтен човек, почувствал, че е негов дълг да се постарае злостната измама, извършена от обвиняемия, да бъде заклеямена веднъж завинаги.

Господин Дювийн се изправи, за да го разпита.

– Нека в началото ви попитам, господин Кокс, виждали ли сте въпросната реклама?

Кокс го изгледа с разбираемо негодувание.

– То се знае, че съм я виждал – отговори той.

– А като качество тя отговаря ли на изискванията на вашата фирма?

– Да, но...

– Тук няма „но“, господин Кокс. Като качество рекламата или отговаря, или не отговаря на изискванията ви.

– Добре де, отговаря – изсъска през зъби господин Кокс.

– А фирмата ви плати ли все пак рекламата?

– Не, разбира се – каза мъжът. – Един мой подчинен се усъмнил във фактурата и веднага ми обърна внимание.

– Похвално! Браво на него! – рече Дювийн. – И същият подчинен ли е забелязал текста върху фактурата, който уточнява при какви условия тя следва да бъде платена?

– Не, аз го видях – отвърна господин Кокс и погледна със самодоволна усмивка към съдебните заседатели.

– Наистина възхитителна бдителност, господин Кокс. А помните ли дума по дума текста върху фактурата?

– Струва ми се, че го помня – потвърди човекът. Поколеба се, но след миг каза: – „Ако не сте доволни от продукта, не сте длъжни да плащате фактурата.“

– Така значи, „не сте длъжни да плащате фактурата“ – повтори Дювийн.

– Да – потвърди Кокс. – Точно това пишеше.

– И вие не я платихте, нали?

– Не, не я платих.

– Разрешете да обобща, господин Кокс. Получили сте безплатна реклама, поместена в списанието на моя подзащитен, и тя е с качество, което фирмата ви е щяла да одобри, ако рекламата се бе появила в което и да е друго периодично издание. Нали така?

– Да, но... – подхвана пак господин Кокс.

– Нямам повече въпроси, господин съдия.

Дювийн се бе въздържал да спомене клиентите, които си бяха платили за рекламите, понеже никой от тях не пожела да се яви пред съда – да не би да си навреди на репутацията. Кени знаеше, че адвокатът му е направил за смях основния свидетел на обвинението, ала Дювийн го беше предупредил, че Джарвис ще се опита да стори същото и с него още в мига, в който той започне да дава показания.

Съдията обяви обедна почивка. На Кени не му беше до обеда и почивки – за кой ли път той седна да прегледа Закона за печатните издания.

Когато съдът възобнови заседанието, господин Дювийн уведоми съдията, че ще призове единствено своя клиент. Кени се изправи – беше облечен в тъмносин костюм, бяла риза и гвардейска вратовръзка. Господин Дювийн взе да го разпитва надълго и нашироко за времето, което е прекарал във въоръжените сили, и как в Персийския залив е служил вярно на своето отечество. Сетне го преведе набързо през доказателствата. Когато защитникът на обвиняемия седна на мястото си, съдебните

заседатели не се и съмняваха, че Кени е предприемач с непоклатими нравствени устои.

Господин Матю Джарвис се изправи бавно и много театрално се зае да подрежда бумагите пред себе си – мина доста време, докато зададе първия си въпрос.

– Господин Мърчант, разрешете в началото да ви попитам за въпросното периодично издание – „Предприемач. О. К.“. Защо сте решили да му сложите точно такова име?

– Защото то олицетворява всичко, в което вярвам.

– Не се и съмнявам, господин Мърчант, но не сте ли се опитали да подведете евентуалните рекламодатели – те са могли да решат, че става дума за списание „Предприемач“, което от години се ползва с добро име и се радва на високи тиражи? Дали всъщност не сте целели тъкмо това?

– Точно колкото списание „Жена“ може да се сбърка със „Съвременна жена“ или „Дом и градина“ – с „Къщи и градини“ – отвърна Кени.

– Да, но всички списания, които току-що изредихте, имат огромен тираж. Колко е тиражът на вашия „Предприемач. О. К.“?

– Деветдесет и девет бройки – уточни обвиняемият.

– Виж ти, само деветдесет и девет! Надали ще оглави списъка на бестселърите. Бъдете така любезен, обяснете на съда защо сте се спрели точно на такъв тираж?

– Защото бройките са по-малко от сто, а според Закона от 1992 година за печатно издание се смята само изданието, излязло в тираж най-малко сто бройки. Член 2, алинея 11.

– Дори и да е така, господин Мърчант, това ме кара да смятам – нагърти господин Джарвис, – че наистина е възмутително да очаквате от клиентите да ви платят петстотин лири стерлинги за реклама, която не са поръчвали, но която въпреки това се е появила в списанието ви.

– Може и да е възмутително, но не и престъпно – усмихна се с подкупваща усмивка Кени.

– Разрешете да продължа нататък, господин Мърчант. Вероятно ще обясните на съда от какво сте се ръководели, когато сте определяли цената на рекламата за отделните фирми.

– Постарах се да разбера до какви суми може да харчи счетоводството, без да иска разрешение от шефовете.

– И с каква измама си послужихте, за да се доберете до тези сведения?

– Обаждах се по телефона в счетоводството и търсех касиера.

Съдебната зала се огласи от смях. Съдията се прокашля театрално и помоли за тишина.

– И само въз основа на това сте определяли размера на сумата?

– Е, не съвсем. Все пак си имах и тарифа. Цените се колебаеха от две хиляди лири стерлинги за цяла страница в цвят до двеста лири за черно-бяла обява върху четвъртинка от страницата. Според мен не може да не се съгласите, че цените ми са конкурентни – при всички положения са малко под средните за страната.

– То оставаше при вашите тиражи да не са под средните! – тросна се господин Джарвис.

– Знам и по-тежки случаи.

– Защо не дадете на съда някой пример? – подсмихна се прокурорът, сигурен, че обвиняемият се е хванал в капана.

– Консервативната партия.

– Нещо не разбирам, господин Мърчант.

– Всяка година Консервативната партия дава прием в „Гроувнър Хаус“⁶. Продават към петстотин програми и взимат по пет хиляди лири стерлинги за цветна реклама на цяла страница.

– Но поне предоставят на рекламодателите възможността да откажат да плащат по толкова висока тарифа.

– Че и аз им предоставям тази възможност! – възкликна Кени.

– И така, признавате ли, че е противозаконно да разпращате фактури на фирми, които ако не друго, то най-малкото не са виждали продукта?

– В Обединеното кралство, дори в Европа може да е противозаконно – натърти Кени. – Този закон обаче се обезсилва, ако списанието е отпечатано в британската колония Хонконг и фактурите са издадени и разпратени оттам.

Господин Джарвис започна да прехвърля листовите пред себе си.

– Нека ви улесня – поправка 9, член 4, одобрена от Камарата на лордовете – притече му се на помощ Кени.

– Но лордовете едва ли са имали предвид точно това, когато са внесли поправката – сопна се прокурорът, след като най-сетне откри съответния член.

– Аз, господин Джарвис, не умея да чета мисли – подметна обвиняемият, – затова не знам какво са имали предвид лордовете. Единственото, което ме интересува, е да спазвам буквата на закона.

6. Скъп хотел на улица „Парк Лейн“ в Лондон. – Б.пр.

– Да де, но сте нарушили закона, като сте получавали пари в Англия, но не сте ги декларирали пред данъчните служби.

– Случаят е по-различен, господин Джарвис. „Предприемач. О. К.“ се издава от дъщерна фирма, компанията майка е регистрирана в Хонконг. По закон дъщерните фирми в британските колонии могат да получават приходите в страната, където изданието се разпространява.

– Но вие, господин Мърчант, не сте и опитали да разпространявате списанието.

– Британската библиотека и други водещи учреждения са получавали надлежно екземпляр от „Предприемач. О. К.“, както се изисква в член 19 на закона.

– Дори и да е така, господин Мърчант, няма как да си затворим очите, че сте мамили фирмите с цел облагодетелстване.

– Няма такова нещо – на фактурата пише черно на бяло, че ако не е доволен от продукта, клиентът е в правото си да не го плаща.

– Да де, но текстът е толкова ситен, че трудно ще го разчетеш и с лупа.

– Справете се със закона, господин Джарвис, както направих аз. Там никъде не пише какъв точно трябва да е размерът на буквите.

– Ами цветът?

– Какво цветът? – възкликна уж учуден Кени.

– Точно така, господин Мърчант, цветът! Фактурите ви са отпечатани на тъмносива хартия, а буквите са светлосиви.

– Такива са цветовете на запазената марка на търговското ни дружество, господин Джарвис, както ще ви каже всеки, видял корицата на списанието. Пък и в закона не е упоменато изрично какъв да е цветът на фактурите.

– Ух! – изпъшка прокурорът. – Затова пък в закона има член, където се казва недвусмислено, че надписът трябва да е на видно място. Член 3, алинея 14.

– Точно така, господин Джарвис.

– Нима смятате, че задната корица на списанието може да се опише като видно място?

– Че защо да не може! – натърти Кени. – В края на краищата отзад няма нищо друго освен този надпис. Както виждате, опитвам се да спазвам и духа на закона.

– Добре, тогава и аз ще го спазвам – подвикна ядно прокурорът. – След като едно или друго търговско дружество си е платило като поп за рекламата в „Предприемач. О. К.“, не е ли редно да получи и екземпляр

от списанието?

– Само ако го изиска – член 42, алинея 9.

– И колко фирми са изискали екземпляр от „Предприемач. О. К.“?

– Миналата година сто и седем. Тази броят им падна до деветдесет и една.

– И всички ли си получиха екземпляра?

– Не. За беда миналата година не успяхме да удовлетвори́м заявките, затова пък тази година екземпляр получиха всички.

– Значи все пак сте нарушили закона.

– Да, но само защото няха възможност да отпечатам сто бройки, вече ви изложих причината.

Господин Джарвис замълча, та съдията да си довърши записките.

– Нека ви посоча, уважаеми господин съдия, че това е указано в член 84, алинея 6.

Съдията кимна.

– И накрая, господин Мърчант, разрешете да ви върна към нещо, което за съжаление така и не обяснихте на своя защитник, докато той ви разпитваше.

Кени се хвана отстрани за банката.

– Миналата година сте разпратили две хиляди и четиристотин фактури. Колко търговски дружества ги платиха?

– Някъде около четирийсет и пет на сто.

– Колко, господин Мърчант?

– Хиляда сто и трийсет – призна си Кени.

– А тази година сте разпратили едва хиляда и деветстотин фактури. Мога ли да попитам защо петстотин търговски дружества са били лишени от тях?

– Реших да не искам пари от фирмите, които обявиха, че годишните им резултати не са добри, и не изплатиха дивиденди на акционерите.

– Повече от похвално, сигурен съм. А колко все пак си платиха пълната сума?

– Хиляда и деветдесет – уточни подсъдимият.

Известно време господин Джарвис гледа вторачено съдебните заседатели и чак тогава попита:

– И каква печалба имате през първата година?

В съдебната зала цареше тишина, както всъщност и през всичките осем дни, докато се гледаше делото.

– Милион четиристотин и дванайсет хиляди – отговори Кени след дълго умуване.

- А тази година? – попита едва чуто господин Джарвис.
- Приходите понамаляха, но какво да се прави, рецесия!
- Колко? – повтори гневно прокурорът.
- Малко над милион и двеста хиляди лири стерлинги.
- Нямам повече въпроси, уважаеми господин съдия.

Преди заседанието да се закрие, и защитникът, и прокурорът дръпнаха сърцераздирателни речи. Кени обаче усещаше, че съдебните заседатели ще изчакат да чуят на другия ден становището на съдията и чак тогава ще произнесат присъдата.

Съдията – господин Торнтън, посвети доста време на това да изложи по същество случая. Наблегна, че е негов дълг да разтълкува на съдебните заседатели закона, приложен към конкретния случай.

– Очевидно пред нас стои човек, изучил най-прилежно буквата на закона. И това е негово право, понеже парламентаристите пишат законите, а на съдилищата не им е работа да се опитват да разберат какво точно са имали предвид те. Ето защо съм длъжен да ви кажа, че към господин Мърчант са отправени седем обвинения, по шест от които следва да ви препоръчам да издадете присъда невинен, защото той не е нарушил закона. Колкото до седмото обвинение: че не е предоставил екземпляри от своето списание „Предприемач. О. К.“ на клиентите, които са си платили рекламата и после са изискали брой на изданието, самият господин Мърчант призна, че в някои случаи е пропуснал да го направи. Господа съдебни заседатели, вероятно съзнавате, че в този случай той определено е нарушил закона, макар че година по-късно е поправил грешката. Подозирам обаче, че го е сторил просто защото броят на изискваните екземпляри е бил под сто. Вие, съдебните заседатели, сигурно ще си спомните съответния член от Закона за печатните издания и неговия смисъл.

От лицата на дванайсетимата заседатели обаче не личеше да схващат за какво им говори съдията. Той приключи с думите:

– Надявам се да не погледнете през пръсти на присъдата, която ще издадете, понеже очакват да я чуят и мнозина извън съдебната зала.

Обвиняемият нямаше как да не се съгласи с това, докато гледеше как, придружавани от приставите, съдебните заседатели се изнизват от съдебната зала. Отново го отведоха долу в килията, но той отказа да хапне и вместо това се излегна на нара и лежа така цял час, докато не го върнаха в съдебната зала, за да съобщят каква ще бъде съдбата му. Наложи се да чака само няколко минути, докато съдебните заседатели влязат и заемат местата си. Съдията също се разположи на стола, погледна

един от приставите и кимна. Приставът насочи вниманието си към старши съдебния заседател и изчете едно по едно седемте обвинения.

За първите шест обвинения в измама старши съдебният заседател спази наставленията на съдията и обяви Кени за невинен. След това приставът прочете и седмото обвинение: това, че не са доставени екземпляри от списанието на търговските дружества, които, след като са си платили за рекламата в него, са го изискали, но не са го получили.

– Каква е вашата присъда – подсъдимият виновен ли е по това обвинение, или е невинен? – попита приставът.

– Виновен – оповести старши съдебният заседател и пак си седна на мястото.

Съдията насочи вниманието си към Кени, който стоеше на подсъдимата скамейка.

– Подобно на вас, господин Мърчант, и аз посветих много време на Закона за печатните издания от 1992 година и най-вече на наказанията, полагащи се за неспазване на член 84, алинея 1. Реших, че не ми остава друг избор, освен да ви наложа най-тежкото наказание, предвидено в закона за случаи като този. – Той изгледа Кени така, сякаш ей сега щеше да прочете смъртната му присъда. – Налагам ви глоба от хиляда лири стерлинги.

Господин Дювийн не отиде да иска преразглеждане на присъдата или отлагане на плащането, понеже още преди началото на съдебното заседание Кени бе предвидил, че ще получи именно такава присъда. През последните две години бе допуснал една-единствена грешка и беше готов да си плати за нея. Излезе иззад подсъдимата скамейка, написа чек за сумата, с която го глобяваха, и го подаде на пристава.

След като благодари на всички в съдебната зала, си погледна часовника и побърза да излезе. Главен инспектор Травис го чакаше в коридора.

– Това би трябвало да сложи край на малката ти далавера – рече му, като подтичваше до него.

– Не виждам защо – отвърна Кени.

– Защото сега парламентът ще бъде принуден да промени закона – обясни Травис – и този път, ще не ще, ще трябва да запуши вратичките.

– Лично аз, господин главен инспектор, не бих се обзаложил, че това ще стане в близко бъдеще – натърти Кени, вече след като излезе от съда и се затича надолу по стъпалата. – Тия дни парламентът излиза в лятна почивка, надали му е до това да разглежда поправки към Закона за печатните издания – сигурно ще стигне до тях някъде през февруари-

март догодина.

– Опиташ ли още веднъж да пробуташ този номер, ще те задържа още щом слезеш от самолета, така да знаеш! – закани се Травис и Кени спря напред тротоара.

– Не си хабете патроните, господин главен инспектор.

– Защо?

– Ами защото и да ме задържите, прокуратурата едва ли ще тръгне да завежда поредното скъпо струващо дело, за да прибере мижавата глобица от хиляда лири стерлинги.

– Догодина ще ми паднеш в ръчичките! – каза Травис.

– Съмнявам се. Догодина Хонконг вече няма да е британска колония и аз ще съм се захванал с нещо друго – отвърна Кени и се метна на таксито.

– С друго ли? – повтори озадачен главният инспектор.

Кени смъкна прозореца на таксито, ухили се на Травис и каза:

– Ако си нямате друга работа, господин главен инспектор, ви препоръчвам да се запознаете с новия закон за данък добавена стойност. Направо не е за вярване колко много вратички има в него. Довиждане, господин главен инспектор!

– Закъде, мой човек? – попита таксиметровият шофьор.

– За летище „Хийтроу“. Но пътем се отбий до „Хародс“. Харесал съм си едни копчета за ръкавели.

КРАЙ

© Джефри Арчър

Jeffrey Archer

Сканиране, разпознаване и редакция: Abalone, 2009

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12273>]